

GRUDZIEŃ
2017

WWW

SZTUM.PL

INFORMATOR MIASTA I GMINY SZTUM

SOŁECTWA: BARLEWICE • BIAŁA GÓRA • UL. DOMAŃSKIEGO • CZERNIN • GOŚCISZEWO • GRONAJNY • KEPINA • KONIECWAŁD
KOŚLINKA • NOWA WIEŚ • PIEKŁO • PAROWY • PIETRZWAŁD • POSTOLIN • SZTUMSKIE POLE • SZTUMSKA WIEŚ • UŚNICE • ZAJEZIERZE

Najpiękniejszych Świąt Bożego Narodzenia, przepelnionych pokojem, bliskością i radością. Aby przy wigilijnym stole nie zabrakło nikogo z bliskich i zabrzmiwały nuty wspólnej, staropolskiej kolędy.

Życzymy, by nadchodzący Nowy Rok przyniósł wszystkim łut szczęścia, który sprawi, że spełnią się osobiste plany i ziszcza marzenia. Niech to będzie dobry czas dla Ziemi Sztumskiej i jej mieszkańców.

Leszek Tabor
Burmistrz Sztumu

Czesław Oleksiak
Przewodniczący Rady Miejskiej

Z miasta i gminy

ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

Uroczysta msza w kościele św. Anny, przemarsz i uroczystości pod pomnikiem Rodła, składanie wiązanek kwiatów pod Głazem Pamięci, koncert galowy Festiwalu Piosenki Ułańskiej w Kino-Teatrze Powiśle - tak przebiegały obchody rocznicowe. - W naszej tradycji Święto Niepodległości obchodzimy - moim zdaniem - tylko na poważnie. Akademie, capstrzyki, odsłanianie pomników. To oczywiście ważne, ale istotniejsze jest, abyśmy też pokazali, że wspólnie potrafimy czerpać nauki z niepodległościowych wydarzeń i zarazem radość z tej rocznicy - mówił pod Pomnikiem Rodła burmistrz Leszek Tabor. - Bo to radosne święto! Przyszły rok jubileuszowy, 100-lecie odzyskania niepodległości, niech stanie się dalszym spoiwem dla naszej lokalnej wspólnoty. Pokazaliśmy to już przy rocznicy 600-lecia naszego miasta, wierzę, że tak będzie także za rok.

NOWY WŁAŚCICIEL ZAMKU

24 listopada, po podpisaniu aktu notarialnego, nowym właścicielem zamku stało się Muzeum Zamkowe w Malborku, które utworzy tu swoją filię.

- Zaczyna się nowa epoka w dziejach zamku - mówi burmistrz Leszek Tabor. - W imieniu mieszkańców i sztumskiego samorządu dziękuję panu Jarosławowi Sellinowi, ministrowi Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, za osobiste zaangażowanie w sprawę przejęcia naszej warowni.

- Chcemy stworzyć na tym terenie perełkę, tak jak w Kwidzynie, przyciągając turystów - stwierdził Mariusz Mierzwiński, dyrektor Muzeum Zamkowego w Malborku. - Zaczniemy od prac archeologicznych i niezbędnych budowlano-adaptacyjnych, na które mamy pieniądze. Na pozostałe większe inwestycje chcemy w najbliższych latach pozyskać środki zewnętrzne.

DZIEŃ PRACOWNIKA SOCJALNEGO

30 listopada podczas Sztumskiego Święta Pomocy Społecznej dyrektor MGOPS Sylwia Mackiewicz wraz z burmistrzem Leszkiem Taborem złożyli pracownikom życzenia, a tym najbardziej wyróżniającym się w tym roku - Teresie Bieniek, Agnieszce Chmielewskiej i Marzenie Surwiło - wręczyli listy gratulacyjne. Podziękowania otrzymały osoby oraz przedstawiciele insty-

tucji, w sposób szczególny wspierających pracowników socjalnych: Róża Banasik-Zarańska, Anna Siemionow, Bożena Jezierska, Mariola Dziadul, Karolina Lamek, Magdalena Wasiewicz, Katarzyna Gossa, Leszek Tabor i Czesław Oleksiak.

O NIM SIĘ MÓWI

Płetwonurek Bartłomiej Balbuza od ubiegłego roku organizuje i prowadzi akcje sprzątania dna Jeziora Sztumskiego. Do realizacji autorskiego pomysłu zaprasza także swoich kolegów. Wszystko to w ramach wolontariatu. Podczas listopadowej sesji Rady Miejskiej pan Bartłomiej wraz ze Zbigniewem Samsonem odebrał podziękowania od władz samorządowych.

Dobra zmiana drogowa

Rozmowa z Leszkiem Taborem,
burmistrzem Miasta i Gminy Sztum

- Zakończyła się największa inwestycja drogowa w całej historii miasta, powstało oczekiwane rondo, poprawiające bezpieczeństwo. Porozmawiajmy o drogach, bo to chyba był rok wyjątkowy...

- Moim zdaniem, całą kadencję śmiało mogę nazwać czasem inwestycji drogowych. Zapowiadałem to zresztą w swoim programie, kiedy kandydowałem na urząd burmistrza. I takie zadania realizowaliśmy w mieście i sołectwach. To były duże przedsięwzięcia, choćby modernizacja, w dwóch dużych etapach, dróg osiedlowych za obecną Szkołą Podstawową nr 1. Sołectw dotyczył program utwardzania dróg gruntowych płytami jumbo, był to mój autorski pomysł, skonsultowany z radnymi i środowiska wiejskimi. Miał trwać kolejne trzy lata, ale bardzo dobre przyjęcie przez mieszkańców spowodowało, że będzie jeszcze kolejna edycja w 2018 roku. Podwajamy też kwotę do 3 milionów złotych.

Skala inwestycji w sołectwach to ponad 30 kilometrów utwardzonych dróg gruntowych. To zauważalna przez mieszkańców poprawa, dostrzegają ją także nasze służby komunalne, odbierające śmieci w różnych zakątkach, obsługa wozów strażackich czy karetka pogotowia. Wiele kolejnych odcinków, o których modernizację występują mieszkańcy, znajdzie się w przyszłorocznym programie. Przy tej okazji chciałbym podziękować za cierpliwość i wyrozumiałość, którą wykazują przy okazji prowadzonych prac. Także podczas trwającej modernizacji drogi krajowej i budowy ronda. Była to inwestycja Generalnej Dyrekcji Dróg i Autostrad, o którą przeprowadzenie usilnie osobiście zabiegałem. Była trudna, przedłużająca się, z przeszkodami, gdy odkrywano historyczne relikty i trzeba było wstrzymać prace, by prowadzić badania archeologiczne. Wszyscy odczuwaliśmy niedogodności z tym związane, ale warto było jakoś to przetrwać, bo dobra zmiana jest naprawdę odczuwalna. Chciałbym też uspokoić mieszkańców i kupców: zjazd na halę przy ulicy Kochanowskiego zostanie przez gminę wkrótce przebudowany. Będą tam schody, nie tylko zjazd dla rowerzystów.

Ponadto wspieraliśmy finansowo starostwo przy remontach dróg powiatowych, dzięki czemu została zmodernizowana ulica Kochanowskiego i droga z Gościszewa do galwanizerni w Węgrach.

- W Internecie przeczytałem opinię, że zamiast płyt jumbo lepiej wylewać dywanik asfaltowy.

- Można pójść dalej i postulować: a dlaczego nie autostrady?! Bierzmy jednak pod uwagę realia. Modernizowane drogi gruntowe nie są obciążone dużym ruchem. Płyty mają tę zaletę, że mogą przenosić pojazdy o dużym tonażu, przepuszczają do gruntu wodę, więc są ekologiczne, na co kładzie się duży nacisk. Położenie asfaltu wiąże się w koniecznością zrobienia systemu odwodnienia. Bardzo kosztownego. Półtora kilometra drogi asfaltowej czy 10 kilometrów z jumbami - to alternatywa.

Nawet moi oponenti, publicznie krytykujący płyty, podczas spotkań w sołectwach głośno domagają się ich u siebie. Gościliśmy przedstawicieli gmin wiejskich, którzy przyglądali się naszym doświadczeniom z jumbostradami i potem je wykorzystali. W Malborku, choćby na osiedlu Południe, też kładzione są płyty, więc nie mówmy, że jesteśmy jakimś technologicznym skansenem.

- Padł postulat, żeby drogę na Zajezierzu, wytłuczoną przez duży ruch w czasie modernizacji krajówki, pokryć asfaltem.

- Do gruntownej modernizacji przystąpimy w 2019 roku. Gdybyśmy zabrali się za to w nadchodzącym roku, to oznaczałoby rezygnację z prac drogowych w sołectwach. Prowadzimy wiele inwestycji, inne są zaplanowane, więc musiałoby to być kosztem czegoś. W 2018 roku poprawimy tę drogę, aby była spełniała swoje funkcje. A natężenie ruchu będzie mniejsze.

- Gmina w tym roku ma kłopoty z wykonawcą remontu dróg z płytami jumbo...

- Jako gmina wraz z inspektorem nadzoru staramy się, aby prace wykonane były z należytą starannością i terminowo. Na pewno nie będzie taryfy ulgowej dla firmy, która wygrała przetarg, który nie cieszył się zainteresowaniem.

Sytuacja na rynku panuje taka, że wykonawcy mogą przebiegać w inwestycyjnych ofertach. Ale trudno się oprzeć wrażeniu, że w sztumskim przypadku dodatkowo może ich odstraszać także to, że tzw. społeczni sygnaliści piszą donosy do wszelkich możliwych instytucji kontrolnych o wydumanych przestępstwach przy inwestycjach. Wiele postępowań zostało zakończonych i okazały się bezpodstawne, inne są w toku. Proszę poczynić kilku osób nie utożsamiać z autentyczną troską mieszkańców, by wykonane roboty były jak najlepiej. Za takie spostrzeżenia przekazywane do gminy zawsze jestem wdzięczny.

- Jakie inwestycje drogowe zostały zaplanowane na 2018 rok?

- Wesprzemy powiat w dokończeniu modernizacji ulicy Kochanowskiego - od ronda do Spokojnej. Osiedle Witosa, Młyńska i dokończenie drogi wokół kościoła w Postolinie. Poza tym w sołectwach drogi jumbowe, co będzie realizacją postulatów mieszkańców. Powiedziałbym nieprawdę, zapewniając, że spełnimy wszystkie życzenia. Żaden budżet nie jest z gumy, każdy to wie z własnego doświadczenia. Bardzo krzywdzące są opinie, że gmina z jakiś tajemnych powodów lub złośliwości zrobić czegoś nie chce. Ktoś domaga się remontu drogi, która nie tylko, że leży na jego własnej działce, to nawet nie ma jej w naszej ewidencji dróg. Nie chce słyszeć, że powinien to zrobić we własnym zakresie.

Będziemy realizować duży program modernizacji oświetlenia ulicznego, wymiany na energooszczędne. Będziemy płacili mniejsze rachunki. Zaoszczędzone pieniądze, zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami, zostaną przeznaczone na zainstalowanie nowych lamp w sołectwach.

Sztumski Budżet Obywatelski 2018 Mieszkańcy Sztumu zdecydują o zadaniach

Od 14 listopada do 29 grudnia 2017 roku mieszkańcy mogą zgłaszać propozycje do Sztumskiego Budżetu Obywatelskiego 2018.

W tym roku po raz pierwszy budżet obywatelski będzie dotyczył tylko miasta Sztum, ponieważ dla wszystkich sołectw został utworzony Fundusz Sołecki (zgodnie z uchwałą nr Rady Miejskiej z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie wyrażenia zgody na wyodrębnienie funduszu sołeckiego). Mieszkańcy sołectw we wrześniu wybrali już zadania, które będą realizowane na terenach wiejskich w 2018 r., teraz przyszła kolej na sztumian.

Przewidywana kwota środków przeznaczonych na projekty to 100 000 zł. Koszt realizacji pojedynczego zadania (wniosku) w Sztumskim Budżecie Obywatelskim nie może być niższy niż 20 000 zł oraz nie może być wyższy niż 50 000 zł.

Poniżej zamieszczamy odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania.

1. Budżet obywatelski - co to jest?

Budżet obywatelski to wydzielona część budżetu gminy, o przeznaczeniu której decydują bezpośrednio sami mieszkańcy poprzez zgłaszanie pomysłów, a następnie wybór w głosowaniu zadań do realizacji.

2. Czy w edycji 2018 budżetu obywatelskiego konsultacje społeczne obejmują miasto Sztum i sołectwa?

NIE, w tej edycji budżetu obywatelskiego konsultacje społeczne obejmują propozycje zadań tylko do realizacji **na terenie miasta Sztum.**

W związku tym budżet obywatelski na rok 2018 został nazwany Sztumskim Budżetem Obywatelskim.

Dla sołectw: Barlevice, Biała Góra, Czernin, ul. Domańskiego, Gościszewo, Gronajny, Kępina, Koniecwałd, Koślinka, Nowa Wieś, Piekło, Parowy, Pietrzwałd, Postolin, Sztumskie Pole, Sztumska Wieś, Uśnice, Zajezerze został utworzony Fundusz Sołecki, zgodnie z uchwałą nr XXXIV.279.2017 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie wyrażenia zgody na wyodrębnienie funduszu sołeckiego.

3. Na co można przeznaczyć środki z Sztumskiego Budżetu Obywatelskiego?

Na zadanie, które przyczynia się do poprawy warunków życia mieszkańców i funkcjonowania gminy Sztum i **polega na budowie, przebudowie, rozbudowie lub remoncie elementu infrastruktury gminnej.**

Zadanie musi spełniać łącznie poniższe warunki:

- należy do zadań własnych gminy,
- jest możliwe do realizacji w trakcie jednego roku budżetowego,
- koszt realizacji pojedynczego zadania (wniosku) nie może być niższy niż 20 000 zł oraz nie może być wyższy niż 50 000 zł.,
- teren, na którym zostanie zrealizowany projekt musi być terenem zlokalizowanym w Sztumie, dostępnym dla ogółu mieszkańców oraz być własnością lub w dyspozycji gminy Sztum,
- po realizacji nie może generować niewspółmiernie wy-

sokich kosztów utrzymania,

- **jest jednorodne i spójne przedmiotowo, jeżeli wniosek obejmuje więcej niż jedno zadanie, zadania te muszą stanowić spójną całość, być ze sobą powiązane np. funkcjonalnie,**

- jest zgodne z obowiązującymi w gminie planami zagospodarowania przestrzennego, politykami i programami, nie narusza obowiązujących przepisów prawa, prawa osób trzecich, w tym prawa własności.

4. Kto może złożyć wniosek? Kto może głosować?

Każdy mieszkaniec Miasta Sztum, który ukończył 16 lat może zgłosić propozycję zadania do zrealizowania w ramach Sztumskiego Budżetu Obywatelskiego, wyrazić poparcie dla wniosku zgłaszanego przez innego wnioskodawcę oraz wziąć udział w powszechnym głosowaniu, w którym będą wybierane ostatecznie zadania do realizacji w ramach Sztumskiego Budżetu Obywatelskiego. Przez określenie „mieszkaniec Sztumu” należy rozumieć osobę, która zameldowana jest w mieście Sztum.

5. Kiedy można złożyć wniosek?

Termin składania to: **14 listopada 2017 roku - 29 grudnia 2017 roku.**

6. Skąd wziąć formularz wniosku? Gdzie go oddać?

Wnioski są dostępne w punkcie Informacja mieszczącym się na parterze Urzędu Miasta i Gminy Sztum oraz w wersji elektronicznej.

Wypełnione wnioski będzie można dostarczyć: osobiście do punktu Informacja mieszczącego się na parterze Urzędu Miasta i Gminy Sztum lub korespondencyjnie pod adres: Urząd Miasta i Gminy Sztum, ul. Mickiewicza 39, 82-400 Sztum z dopiskiem „Projekt-Budżet Obywatelski”.

7. Gdzie szukać więcej informacji?

Więcej informacji na stronie internetowej: **www.sztum.pl/budzet-obywatelski.**

Zapraszamy do kontaktu: sekretarz Miasta i Gminy w Sztumie Daria Mietlewska-Dura, e-mail: daria.mietlewska@sztum.pl, bo@sztum.pl, tel. (55) 640 63 20

Modernizacja drogi i budowa parkingów na osiedlu Sierakowskich - jedno z zadań w ramach budżetu obywatelskiego.

Obok ronda Powiśla skwer Niepodległości

Burmistrz Leszek Tabor zaproponował, aby przyszłoroczne 100-lecie odzyskania niepodległości uczcić zagospodarowaniem skweru-parku przy skrzyżowaniu ulic Mickiewicza, Kochanowskiego i Baczyńskiego, nadając mu nazwę Niepodległości.

Projekt jest po fazie konsultacji. W końca października odbyło się zorganizowane przez burmistrza spotkanie przedstawicieli środowisk politycznych i społecznych. Pomysł został przedstawiony także radnym miejskim oraz w mediach społecznościowych.

Ławeczka Piłsudskiego

Skwer mocno zatracił swoje pierwotne funkcje, pełnione od czasów powojennych i wymaga rewitalizacji. Przy tej okazji warto nadać mu funkcje symboliczne, związane z rocznicą 100-lecia odzyskanie przez Polskę niepodległości.

Skwer był i pozostaje bezimienny. Proponuje się, by nazwać go skwerem Niepodległości.

Skwer - park miałby dwie dominanty tematyczne. Pierwsza: ławki dedykowane postaciom związanym z historią walki o niepodległość Polski oraz Ziemią Sztumską - Józefowi Piłsudskiemu, Janowi Kasprowiczowi, Stefanowi Żeromskiemu i Augustowi Dominirskiemu. Ten ostatni, właściciel Zajezrza, w 1919 roku z grupą ochotników z Pomorza podążył do Poznania, gdzie formował i był pierwszym dowódcą 18 pułk ułanów, stacjonujący potem w Grudziądzu. Jednostka ta uczestniczyła w wojnie polsko-bolszewickiej i kampanii wrześniowej.

Ławka Józefa Piłsudskiego byłaby z siedzącą postacią Marszałka. Pozostałe trzy ze stosownymi inskrypcjami. Planuje się, że ławki były „multimedialne”, opowiadałyby historię swoich patronów oraz historie niepodległościowe.

Przystanek Niepodległość

Drugą dominantą skweru-parku byłoby miejsce „Przystanek Niepodległość” (nawiązanie do słynnej wypowiedzi Piłsudskiego „Towarzysze, jechałem czerwonym tramwajem socja-

Skwer u zbiegu ulic Mickiewicza i Baczyńskiego. Warto tę przestrzeń publiczną ożywić.

lizmu aż do przystanku „Niepodległość”, ale tam wysiadłem. Wy możecie jechać do stacji końcowej, jeśli potrafcie, lecz teraz przejdźmy na „Pan”! (W odpowiedzi dawnym towarzyszom z PPS na ich prośbę o polityczne poparcie.)

Wykorzystany byłby w nim autentyczny słup graniczny z 1920 roku, który został wykopany nad Nogatem w okolicy Węgrów. Na Przystanku byłby „rozkład jazdy” z datami (1416 - prawa miejskie Sztumu, 1468 - Sztum w Rzeczpospolitej, 1629 - bitwa ze Szwedami pod Trzcianem (Sztumem), 1635 - rozejm w Sztumskiej Wsi, 1772 - włączenie do Prus, 1831 - pobyt w Sztumie powstańców listopadowych, 1863 - sztumianie w powstaniu styczniowym, 1920 - plebiscyt, 1945 - tworzenie administracji polskiej, etc.)

To oczywiście na razie wstępna koncepcja, wymagająca opracowania. O pracach nad nią będziemy informować.

Wieczornica. Najcenniejszą wartością jest wolna Polska

13 listopada w Szkole Podstawowej nr 1 w Sztumie przygotowano wieczornicę z okazji 99. rocznicy odzyskania niepodległości. Zaproszeni goście i społeczność szkolna mieli okazję wziąć udział w lekcji historii. Jej temat brzmiał: „Drogi Polaków do niepodległości”.

Wchodzący do szkoły goście otrzymali kotyliony, niektóre z numerkami. To właśnie według tych numerów była sprawdzana przy tablicy wiedza historyczna uczestników uroczystości. Posługując się linią chronologiczną, prześledzili oni ponad stuletni okres w dziejach naszego narodu, odsłaniając kolejno reprodukcje malarskie, ukryte pod znaczącymi w naszych dziejach datami: od 1772 do 1918 roku. Młodzież przypominała, utrwalone pędzlem i piórem, najważniejsze wydarzenia i postaci z nimi związane, które pozwoliły Polakom cieszyć się po 123 latach niewoli własnym, niepodległym państwem. Pojawiło się kilka znanych obrazów m.in. Jana Matejki, Juliusza i Wojciecha Kossaków, zabrzmiały fragmenty „Koncertu Jankiela” czy „Reduty Ordona”, recytowane przez uczniów przy akompaniamencie słynnych polonezów. Wspomniane wydarzenia z przeszłości naszej Ojczyzny dowodzą, że dla Polaków

Młodzież przypominała najważniejsze wydarzenia związane z drogą do niepodległości.

wolny kraj był wartością najwyższą. I o tym muszą pamiętać kolejne pokolenia mieszkańców kraju nad Wisłą.

Zakład dla więźniów

Zakład Karny w Sztumie wystąpił z wnioskiem do gminy o nieodpłatne przejęcie działek o pow. ok. 1,33 ha. W ramach działań resocjalizacyjnych ma na niej powstać zakład produkcyjny, zatrudniający ok. 200-250 osadzonych oraz ok. 30 osób cywilnych.

Radni podjęli uchwałę o przekazaniu na sesji Rady Miejskiej 30 listopada. Przed głosowaniem burmistrz Leszek Tabor przypomniał, że w na początku dwudziestego wieku miasto podarowało 11-hektarową działkę, wtedy leżącą za jego peryferiach, pod budowę centralnego więzienia Prus Wschodnich i Zachodnich dla młodocianych przestępców. Dzięki temu niemieckie ministerstwo spraw wewnętrznych zdecydowało się na ulokowanie w Sztumie zakładu karnego i stało się to dla miasta mocnym czynnikiem rozwojowym.

Młodzi radni

W szkołach podstawowych naszej gminy przeprowadzono wybory do Młodzieżowej Rady Gminy Sztum. W SP nr 1 w Sztumie wybrano do niej Wiktorię Derbich, Agatę Lityńską, Zuzannę Pawłowską i Amelię Wiśniewską; w SP nr 2 - Igora Drohomireckiego, Kingę Padałę, Otylię Pietrzyk i Milana Safadera; w Zespole Szkół Szkoła Podstawowa w Czerninie - Kacpra Cyłkę, Emilię Lemkowską i Filipa Majewskiego; w Zespole Szkół Szkoła Podstawowa w Gościszewie - Wiktorię Brzozowską i Oliwię Cyborń; w Szkole Podstawowej w Nowej Wsi - Maję Jończyk i Dominika Spinnera. Inauguracyjne posiedzenie z zaprzysiężeniem radnych odbyło się 8 grudnia.

Gościszewo. Sala sportowa rośnie zgodnie z planem

Sala sportowa służyć ma nie tylko uczniom, ale całej społeczności sołectwa.

Budowa sali sportowej przebiega zgodnie z planem i harmonogramem - informuje Magdalena Zimińska-Szałek, dyrektor Zespołu Szkół w Gościszewie.

Przed rozpoczęciem budowy został wymieniony grunt, miejscami nawet do 3,5 metra, gdyż poprzednie podłoże nie nadawało się do posadowienia fundamentów. Zostały wykonane fundamenty i ściany

fundamentowe. Ściany fundamentowe zabezpieczone są przeciwwilgociowo i termicznie. Zasypane piaskiem. Są wymurowane ściany parteru, wykonano nad nimi strop. Zostały wymurowane ściany antresoli. Trwa przygotowanie stropu nad antresolą (układanie pustaków, przygotowanie zbrojenia). Trwają przygotowania do murowania ścian sali sportowej na wysokości antresoli.

- Jak dowiedziałam się od kierownika budowy, Bartłomieja Słowika, plany na grudzień zakładają dokończenie stropu nad antresolą, wymurowanie ścian na sali sportowej - dodaje dyrektor Zimińska-Szałek. - Koniec grudnia i początek stycznia - wykonanie konstrukcji nośnej dachu nad salą sportową z gotowych elementów drewnianych montowanych na placu budowy.

Program Mieszkanie+. List intencyjny

Na wniosek Burmistrza Rada Miejska w Sztumie 23 listopada ubiegłego roku podjęła uchwałę w sprawie wyrażenia woli przystąpienia gminy Sztum do udziału w Narodowym Programie Mieszkaniowym, uruchomionym przez rząd, a realizowanym przez spółkę - Bank Gospodarstwa Krajowego Nieruchomości S.A.

Projekt ma na celu zwiększenie dostępności mieszkań dla osób o dochodach uniemożliwiających nabycie mieszkania lub wynajęcie po cenach komercyjnych, a nie kwalifikujących się do najmu

lokalu socjalnego lub komunalnego.

Gmina zgłosiła swój akces udziału w programie. Bank przeprowadził ocenę nieruchomości gruntowych wskazanych przez gminę, gdzie mogłyby stanąć bloki, analizę rynku najmu, rynku pracy oraz danych demograficznych. W wyniku wstępnej oceny, w styczniu 2017 roku gmina otrzymała informację, że wskazanych działek nie zakwalifikowano do udziału w programie Mieszkanie Plus.

Jednak w drugiej połowie roku burmistrz

otrzymał propozycję podpisania z Bankiem **listu intencyjnego**, który daje możliwość podjęcia współpracy w celu rozpoznania możliwości realizacji inwestycji w ramach programu. Podpisany przez Burmistrza został przesłany do Banku Gospodarstwa Krajowego Nieruchomości S.A. w październiku.

Zadanie realizowane przez Bank jest projektem pilotażowym programu - wersją komercyjną rządowego Programu Mieszkanie Plus, co oznacza, że inwestycje będą realizowane na zasadach rynkowych.

Aktywny Sztum, bo wspiera działania mieszkańców

Ponad 483 tys. zł z gminnego budżetu trafiło w tym roku do lokalnych stowarzyszeń na realizację różnych zadań na rzecz mieszkańców - od upowszechniania sportu po pomoc społeczną.

W ramach przyjętego „Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi (...) na rok 2017”, lokalne stowarzyszenia z powodzeniem realizowały różne zadania na rzecz mieszkańców, otrzymując dofinansowanie Miasta i Gminy.

W wyniku otwartych konkursów ofert zrealizowano łącznie 25 zadań, z czego 5 w zakresie pomocy społecznej, 8 w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani dla Miasta i Gminy Sztum, 10 - kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz po jednym edukacji i zdrowia.

Z dużym zainteresowaniem mieszkańców spotkały się nowe inicjatywy opatrzone wspólnym hasłem: „Animacja przestrzeni publicznej poprzez projekty kulturalno-edukacyjne integrujące społeczność lokalną i wzbogacające życie kulturalne gminy”. Mural na schodach prowadzących od bulwaru do osiedla Sierakowskich, zwiedzanie Sztumu szlakiem opracowanego questu, cykl gier planszowych i zabaw zorganizowany w fosie miejskiej, piknik historyczny „Odkrywamy tajemnice średniowiecznego Sztumu”. Poza tym montaż tabliczek informacyjnych na historycznych budynkach: obecnego sądu, Urzędu Miasta i Gminy, przy wejściu na teren szpitala i przy ul. Młyńska 10, gdzie do 1945 roku stał hotel Królewski Dwór. Dodatkowo Miasto i Gmina współfinansowało wydanie książki „600 lat Sztumu. Studia z dziejów miasta i parafii św. Anny”, będącej plonem sesji

Miasto wspiera sport i kulturę fizyczną. Na zdjęciu piłkarze Ruchu Gościszewo.

popularnonaukowej, która odbyła się w czerwcu 2016 roku.

Wspieraniu i upowszechnianiu kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców miasta i gminy służyło podpisanie 12 umów związanych z rozwojem takich dyscyplin jak: piłka nożna, kajakarstwo, smocze łodzie, lekka atletyka, nordic walking, tenis ziemny i stołowy oraz kolarstwo.

W ramach pomocy społecznej środki przeznaczone na wsparcie takich działań jak: zorganizowanie wigilii dla osób samotnych, bezdomnych, starszych, niepełnosprawnych i najuboższych mieszkańców Gminy Sztum, prowadzenie ośrodka wsparcia w Czerninie dla osób starszych, zorganizowanie spotkania integracyjno-wyjazdowego dla niewidomych, spotkania opłatkowego dla emerytów i rencistów.

Więcej na www.sztum.pl

Postolin. Znajdą swoją przystań starsi i niepełnosprawni

Parter byłej Stecówki został przystosowany dla pięciu mieszkańców.

Z udziałem władz samorządowych, przedstawicieli lokalnej społeczności i zaproszonych gości otwarto Rodzinny Dom Pomocy (RDP) w Postolinie.

RDP oferuje wsparcie osobom starszym i niepełnosprawnym, zapewniając im rodzinne, wprost komfortowe warunki pobytu w dawnej Stecówce, dysponującej dużym ogrodem. Może tu przebywać maksymalnie 8 mieszkańców. Takie są wymogi rodzinnej placówki, którą prowadzi Fundacja Przystań. Dzięki zaangażowaniu własnych środków finansowych, jak również własnej pracy, w ciągu zaledwie miesiąca jej członkowie przebudowali, zmodernizowali i adaptowali cały parter budynku na potrzeby 5 mieszkańców. Od 8 listopada przebywają tam już całodobowo 3

osoby, a kolejne 2 czekają na przyjęcie. Jednocześnie trwa remont na pierwszym piętrze budynku...

A przypominamy, że początki nie były łatwe. Fundacja w Pogorzalej Wsi prowadzi schronisko dla bezdomnych i pojawiła się wśród mieszkańców wsi pogłoska, że także w Stecówce miałyby powstać taka placówka. Podniosły się głosy, delikatnie mówiąc sceptyczne, obawiające się sąsiedztwa bezdomnych. Choć sztumski samorząd nie pozostaje obojętny na los swoich bezdomnych mieszkańców, którzy objęci są kompleksowym wsparciem, to jednak od początku współpracy z Fundacją Przystań, a wcześniej Stowarzyszeniem Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej z Koniecwałdu, zainteresowanych zagospodarowaniem budynku w Postolinie, nie było mowy o powstaniu schroniska. Kolportowanie tej pogłoski miało od początku nieprzychylnie nastawić mieszkańców do poczyną Fundacji. Widać komuś zależało na tym, by była Stecówka pozostawała nadal bez gospodarza i popadła w ruinę.

RDP w Postolinie to kolejna oferta wsparcia starszych, chorych i niepełnosprawnych mieszkańców gminy. Warto przypomnieć chociażby: Dzienny Ośrodek Wsparcia Seniorów w Czerninie, Klub „Senior+”, powstający w byłej kawiarni Laguna, Uniwersytet III Wieku, wiele innowacyjnych projektów dedykowanych tej grupie mieszkańców (Koper-ta życia, Teleopieka, Kawa dla seniora, realizację usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych).

Szerzej o ofertach, skierowanych do tej grupy mieszkańców, na stronie www.mgopssztum.pl.

Od ścieżki wokół jeziora po naukowy zawrót głowy

Miasto i Gmina Sztum rozwija się dzięki funduszom pozyskanym nie tylko z Unii Europejskiej. Z dofinansowanych w tym roku 35 zadań o łącznej wartości 31 milionów złotych przedstawiamy tylko niektóre.

Zakończyła się realizacja projektu „bioróżnorodności”, który jako pierwszy otrzymał dofinansowanie w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej. Przy Jeziorze Zajezierskim powstała ponad 2,5-kilometrowa ścieżka pieszo-rowerowa. Dzięki ustawionym przy niej tablicom przyrodniczym, a także nasadzeniom drzew i krzewów stała się zarazem ścieżką edukacyjną. Projekt został zrealizowany w partnerstwie z Miastem Malbork, które przeprowadziło podobną inwestycję w Parku Północnym.

Na dobre rozpoczęła się także realizacja drugiego, dużego projektu **termomodernizacyjnego**. W partnerstwie z czterema innymi gminami i dwoma powiatami, Miasto i Gmina Sztum przystąpiła do inwestycji polegającej na głębokiej modernizacji energetycznej 9 budynków publicznych. Oprócz standardowych prac termomodernizacyjnych, takich jak wymiana okien, drzwi, czy docieplenie ścian, w ramach projektu przewidziano również montaż instalacji fotowoltaicznych i wymianę oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne. Prace we wszystkich obiektach powinny zakończyć się w III kwartale 2018 roku.

Z efektem w postaci dużej oszczędności energii wiąże się także innowacyjny projekt **modernizacji oświetlenia ulicznego** z wykorzystaniem technologii LED, na który sztumski samorząd otrzymał dofinansowanie w mijającym roku. Projekt, którego Miasto i Gmina Sztum jest liderem, realizowany jest w partnerstwie z Miastem Malborkiem i Gminą Stare Pole. Obecnie trwa procedura przetargowa, w wyniku której wyłoniony zostanie wykonawca dostawy i montażu opraw

Przy Jeziorze Zajezierskim powstała ponad 2,5-kilometrowa ścieżka pieszo-rowerowa, mająca także walory edukacyjne.

oświetleniowych i inteligentnego systemu sterowania oświetleniem ulicznym, a także przebudowy oświetlenia w miejscach, gdzie obecnie nie spełnia ono swoje roli, np. tam, gdzie lampy ustawione są zbyt daleko od drogi. Na efekty projektu będziemy musieli poczekać do połowy przyszłego roku. Łącznie zostanie zmodernizowanych 1641 punktów świetlnych.

Kolejny ważny projekt, na który uzyskaliśmy dofinansowanie w bieżącym roku to **budowa ponad 12-kilometrowej sieci kanalizacji sanitarnej** w Sztumskiej Wsi, Nowej Wsi i Zajezierzu. Ścieki komunalne z tych miejscowości trafią do oczyszczalni w Sztumskim Polu. Inwestycja, za którą odpowiedzialne jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Sztumie, będzie realizowana w dwóch etapach i ostatecznie ma się zakończyć się we wrześniu 2019 r.

Kanalizacji, lecz tym razem **deszczowej**, dotyczy kolejny projekt, w ramach którego planowana jest budowa i rozbudowa kolektora deszczowego odprowadzającego wody opadowe z obszaru wokół ronda Pod Dębami. Dzięki realizacji tej inwestycji centrum

Sztumu zostanie zabezpieczone przed podtopieniami, będącymi wynikiem ulewnych deszczy lub nadmiaru wód roztopowych. Wykonanie tej inwestycji zaplanowane jest na 2019 r.

Do projektów proekologicznych zliczyć należy także te współfinansowane z funduszy krajowych, przeznaczonych na ochronę środowiska, jak chociażby realizowany co roku program usuwania azbestu czy promowania niskiej emisji.

Kolejne 5 projektów, które w tym roku otrzymały dofinansowanie związane są z rekreacją, sportem i kulturą. Jako gmina mamy swój udział w strategicznym przedsięwzięciu Samorządu Województwa Pomorskiego, jakim są Pomorskie Trasy Rowerowe o znaczeniu międzynarodowym R10 i Wiślana Trasa Rowerowa R9, dzięki któremu wzdłuż wału przeciwpowodziowego rzeki Wisły wyznaczona zostanie trasa rowerowa, a w Białej Górze, przy śluzie, powstanie miejsce postojowe dla rowerzystów.

Z rekreacją związana jest również zrealizowana w tym roku operacja w sołectwie **Barlewiczki**, gdzie urządzono

Ok. 21 milionów zł

Tyle Miasto i Gmina Sztum pozyskało dofinansowania na projekty w 2017 roku

24 mln 500 tys. zł

To wartość projektów infrastrukturalnych Miasta i Gminy Sztum w 2017 roku

6 mln 500 tys. zł

To wartość projektów społeczno-edukacyjnych Miasta i Gminy Sztum w 2017 roku

teren wypoczynkowy. Do tej grupy projektów zaliczyć można także ten dotyczący przebudowy **treningowego boiska piłkarskiego oraz 2 kortów tenisowych** przy stadionie miejskim w Sztumie. Realizacja - do końca przyszłego roku.

Odpowiedzią na oczekiwania mieszkańców są kolejne dwa przedsięwzięcia - w **Postolinie i w Piekle**, gdzie powstają **świetlice wiejskie**. W Postolinie prace remontowe w budynku po byłej sali gimnastycznej już się zakończyły, w Piekle w budynku dawnej szkoły niedługo powinny się rozpocząć. W odnowionych pomieszczeniach, które uzyskają także nowe funkcje, prowadzone będą zajęcia dla dzieci i młodzieży. Mieszkańcy zyskają również miejsce organizowania imprez kulturalnych, czy spotkań.

Miniony rok to także inwestowanie w kapitał ludzki, czyli w człowieka, w jego umiejętności i kompetencje. W ramach dwóch projektów dotyczących **aktywizacji społecznej i zawodowej** do tej pory wsparciem objęto prawie 250 osób pozostających bez pracy, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Uczestnikom zaoferowano kompleksowe, zindywidualizowane wsparcie, uwzględniające poradnictwo zawodowe, kursy, szkolenia, staże, a także spotkania z psychologiem i doradcą zawodowym. W 2018 roku przewidziana jest kolejna rekrutacja uczestników projektów.

Jako Miasto i Gmina uczestniczyliśmy w projekcie Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelaktualną. Wsparcie w ramach innego zadania publicznego otrzymały także **osoby z zaburzeniami psychicznymi**.

Bardzo oczekiwanym przez mieszkańców przedsięwzięciem społecznym jest utworzenie **Klubu Senior+** w Sztumskim Centrum Kultury, w pomieszczeniach po byłej kawiarni Laguna. Co istotne - z oferty klubu będzie mógł skorzystać każdy, bez względu na wiek. Ponad 1000 uczniów i 100 nauczycieli z 4 szkół podstawowych i 2 gimnazjów doświadcza **naukowego zawrotu głowy**, uczestnicząc w zajęciach pozalekcyjnych i szkoleniach. Dzieci i młodzież mają możliwość rozwijać swoje kompetencje, biorąc udział w laboratoriach oraz wyjazdach do nowoczesnych centrów edukacyjnych, np. do Centrum Nauki Experyment w Gdyni, a uczniowie ze specjalnymi

Zwiększenie miejsc dla przedszkolaków oraz zapewnienie im atrakcyjnej oferty edukacyjnej było możliwe dzięki projektowi edukacyjnemu.

potrzebami edukacyjnymi uczestniczą w zajęciach specjalistycznych (socjoterapeutycznych, logopedycznych i innych). Nauczyciele natomiast doskonalą swoje kompetencje oraz uczą się stosowania nowoczesnych metod i form pracy. Drugi z projektów edukacyjnych skierowany jest do **najmłodszych mieszkańców** naszej gminy, a jego celem jest zwiększenie liczby miejsc edukacji przedszkolnej oraz zapewnienie atrakcyjnej oferty edukacji. Łącznie w zajęciach bierze udział 432 uczniów z publicznych przedszkoli.

Podobnie jak w poprzednich latach pozyskano również dofinansowanie z budżetu państwa na szereg projektów, dzięki którym możliwe był remont i doposażenie placówek oświatowych. Inwestycją w kapitał ludzki jest jeszcze jeden projekt, w ramach którego miesz-

kańcy mogą nabyć dodatkowe umiejętności cyfrowe i stać się „**e-Mocnymi**”. W latach 2017-2018 360 mieszkańców gminy Sztum może wziąć udział w szkoleniach o różnej tematyce - począwszy od podnoszenia kwalifikacji zawodowych, poprzez umiejętność korzystania z internetu i załatwiania spraw urzędowych on-line, do nauki zdrowego stylu życia czy rozwijania hobby.

Głównymi źródłami dofinansowania projektów były Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Sięgano także po środki w ramach programów Ministerstwa Sportu i Turystyki, Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz dotacji celowych z budżetu państwa.

W Postolinie dawna sala gimnastyczna stała się świetlicą wiejską.

E-mocni. Jest nas coraz więcej

Od kilku tygodni w Postolinie, Piekle, Pietrzwaldzie i Sztumie jest realizowany projekt pod nazwą „E-mocni. Cyfrowe umiejętności, realne korzyści”.

Mogą wziąć w nim udział wszyscy mieszkańcy miasta i gminy Sztum, którzy ukończyli 18 rok życia i chcą zdobyć lub poprawić swoje umiejętności korzystania z przydatnych narzędzi internetowych.

W pracowni komputerowej Biblioteki Sztumskiego Centrum Kultury każdego dnia odbywają się zajęcia w kameralnych grupach. Dzięki temu dużo łatwiej przyswaja i utrwała się zdobywaną wiedzę i umiejętności. Jak informuje Wojciech Demko, koordynator projektu, rozpoczęły się także szkolenia w świetlicach wiejskich: pierwsze grupy szkolą się w Postolinie, Piekle, Pietrzwaldzie i Nowej Wsi.

- Jeśli będą zainteresowani, dotrzemy do wszystkich sołectw. Udział w projekcie jest bezpłatny i z pewnością dostarczą nowych umiejętności, które wykorzystają Państwo w życiu codziennym. Kurs trwa 14 godzin i będzie realizowany w dogodnych dla uczestnika terminach. Zachęcam do kontaktu ze mną celem pozyskania informacji na temat

Zajęcia projektowe w świetlicy wiejskiej w Pietrzwaldzie.

projektu lub zgłoszenia się do udziału w szkoleniach.

Tematyka szkoleń jest różnorodna i będzie dopasowana do oczekiwań uczestników. Jak podkreśla burmistrz Leszek Tabor: - Najważniejsze jest to, by trenerzy dostarczyli mieszkańcom wiedzy, która ułatwi im dostęp do dóbr, jakie można znaleźć w internecie, co spowoduje, że

świat cyfrowy przestanie być tajemniczy i niedostępny. Właśnie w tym celu wyposażyliśmy na terenie gminy liczne pracownie, by mieszkańcy mieli możliwość korzystania i rozwijania swoich umiejętności.

Zgłoszenia przyjmuje i na Państwa pytania odpowie Wojciech Demko, koordynator projektu „E-mocni Cyfrowe umiejętności, realne korzyści w gminie Sztum”, Urząd Miasta i Gminy w Sztumie, ul. Mickiewicza 39, tel. 55 640 63 40, kom. 668365778, e-mail: wojciech.demko@sztum.pl

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

**Korzystasz ze wsparcia pomocy społecznej?
Chcesz zwiększyć swoje szanse na rynku pracy?**

NIE CZEKAJ! WEŹ UDZIAŁ W PROJEKCIE!

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie zaprasza do udziału w projekcie „Mobilny i aktywny kapitał ludzki w powiatach malborskim i sztumskim - aktywizacja społeczno-zawodowa”.

Oferujemy:

- szkolenia zawodowe wraz ze stypendium,
- staże zawodowe wraz ze stypendium,
- uczestnictwo w warsztatach „Przedsiębiorczości i ekonomii społecznej”
- prace społecznie użyteczne i uczestnictwo w warsztatach aktywizacji społecznej,
- uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych,
- wsparcie specjalistów: pracownika socjalnego, animatora pracy, psychologa, doradcy zawodowego, radcy prawnego i terapeuty,
- wsparcie finansowe w formie zasiłków celowych, ubezpieczenie zdrowotne uczestników.

Formularze rekrutacyjne są dostępne:

w siedzibie MGOPS w Sztumie, ul. Mickiewicza 39 (pokój nr 4), na stronie internetowej www.mgopssztum.pl w zakładce „Programy EU”/ „Aktywizacja społeczno-zawodowa”.

Więcej informacji: (55) 640 63 67; t.bieniek@mgopssztum.pl

Koszty realizacji projektu współfinansowane są z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 w ramach Osi Priorytetowej 6. Integracja, Działanie 6.1 Aktywna integracja, Poddziałanie 6.1.2 Aktywizacja społeczno-zawodowa.

Burmistrz Miasta i Gminy Sztum

podaje do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości przeznaczonych do dzierżawy w drodze bezprzetargowej na czas określony do 3 lat (regulacja na rzecz dotychczasowych dzierżawców/ najemców/ użytkowników) Część działki nr 279/97, 505/11, 653/2 poł. w obr. II m. Sztum, działka nr 332 obr. Nowa Wieś, działka nr 10/4 obr. Zajezierze, część działki nr 148/79 obr. Barlevice gm. Sztum. Wykaz został również wywieszony na tablicy informacyjnej na II piętrze w tut. Urzędzie oraz został umieszczony na stronie internetowej www.sztum.pl zakładka ogłoszenia i wykazy. Szczegółowe informacje o przedmiocie najmu/dzierżawy - Urząd Miasta i Gminy Sztum, pokój nr 41 (II piętro) tel. 55 6406372.

Czernin. Ocalić smaki znane z dzieciństwa

Czarnina - zupa gotowana na bazie rosółu i krwi z kaczk, bardzo popularna na Kujawach, Wielkopolsce i Kaszubach doczekała się swojego festiwalu w Czerninie.

Grupa mieszkańców: Krystyna Niemczyk, Magdalena Lewandowska, Natalia Kapusta i Zbigniew Zwolenkiewicz przygotowali projekt pt: „Festiwal czarniny”. Otrzymali wsparcie z funduszu Akumulatora Społecznego, ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Realizacji projektu podjęło się Koło Gospodyń Wiejskich w Czerninie.

W dniach 17 - 19 października w siedzibie KGW odbywały się warsztaty kulinarne, na których 28 osób w trzech grupach, poznawało tajniki gotowania smacznej czarniny. Warsztaty prowadziły Danuta Barańska, Czesława Zołotar, Krystyna Niemczyk, Danuta Zwolenkiewicz, a wspierały Halina Makulka, Danuta Gutowska i Magdalena Lewandowska. W trakcie warsztatów rozmawiano o kulinariach, wymieniano doświadczenia, przepisy na różne potrawy i oczywiście gotowano czarninę. Najbardziej ekscytujące było doprowadzanie. Poprzez odpowiedni dobór przypraw każda z ugotowanych zup

Można było poprobować aż czterech rodzajów tej świetnej zupy: gruszkową z goździkiem, z wędzoną śliwką, rodzynkową i oszczędną.

miała swój specyficzny smak. Na zakończenie odbywała się degustacja.

Na kolejne spotkanie, 25 października, zostali zaproszeni wszyscy uczestnicy warsztatów, aby wspólnie podsumować zdobyte doświadczenia kulinarne i opracować publikację z przepisami, jak ugotować dobrą czarninę? Broszura została wydana w nakładzie 400 szt.

Projekt zakończył się 7 listopada „Festiwarem czarniny”, czyli otwartym spotkaniem dla mieszkańców w Klubie Osiedlowym w Czerninie. W spotkaniu uczestniczył Łukasz Zamorowski, kucharz z restauracji Hotelu Haffner w Sopocie, który dzielił się

z uczestnikami wiedzą na temat gotowania i przyprawiania czarniny.

Można było spróbować czterech rodzajów tej świetnej zupy. Czarnina gruszkowa z goździkiem była przygotowana pod kierunkiem Danuty Barańskiej, z wędzoną śliwką przyprawiła według własnego przepisu Czesława Zołotar. Czarninę rodzynkową serwowała Danuta Zwolenkiewicz. Krystyna Niemczyk zaś czarninę oszczędną - ugotowaną na podrobach z kaczk, z niewielką ilością suszonych owoców doprawioną octem, cukrem i majerankiem.

Czarninę można było jeść z tradycyjnymi kluskami ziemniaczanymi po kaszub-

sku lub z ziemniakami po kujawsku. Niektórzy kosztowali ją z makaronem. Wielu wspominało smak czarniny z dzieciństwa i szukało podobnego doznania, jak przed laty.

Czernińskie gospodynie w działalności kulinarnej szczególnie propagują kuchnię staropolską. Ich produktem są znane w naszej okolicy pierogi czernińskie z kapustą i grzybami. Na wniosek KGW w 2012 roku na listę produktów regionalnych zostało wpisane „Jabłko czernińskie”. Realizacja projektu „Festiwal czarniny” była kolejnym działaniem - „ocalić od zapomnienia”.

Tekst i zdjęcie Zbigniew Zwolenkiewicz

Czarnina po pomorsku

W „Kuchni polskiej” z podtytułem „poradnik podręczny dla kucharzy i gospodyń wiejskich i miejskich”, wydanej po raz piąty w 1901 r. w Toruniu, znajduje się bardzo ciekawy opis gotowania i przyprawiania czarniny. „Zwykle robi się czarninę z gęsi lub kaczk, lecz robią ją także z prosięcia a nawet z przodka od zająca. Kiedy się zarzyna gęś lub kaczkę, spuszcza się krew do trochę octu. Rzadko bierze się do czarniny całą gęś, zwykle używa się tylko szyję, skrzydła i podroby, które się wstawia jakby na rosół, szumuje soli, dodaje kuby, cynamonu, pieprzu zwykłego i angielskiego, cebuli i gotuje, dopóki mięso nie zmięknie. Chcąc mieć więcej mięsa w czarninie, gotuje się wraz z podrobami parę kawałków mięsa wieprzowego lub wołowego. (Gęś samą nadziewa

się i bierze na pieczeń.) Po sklarowaniu rosółu i ponownym nastawieniu go na ogień, dodaje się suszonego owocu, jeżeli zaś w lecie to świeżego, a skoro owoc się ugotował, włożyć do stojącej osobno krwi z octem kawałek rozmoczonego miodownika (czarnego piernika), dobrze rozbić i tem rosół zaprawić, posmakować, czy zupa dosyć kwaśna i w razie potrzeby dolać więcej octu, nieco cukru i to razem zagotować, mieszając, by się krew nie skrzepła lub zupa nie przypaliła. Krwi nie trzeba brać za wiele, gdyż od tego zupa nabiera nieprzyjemnego smaku. Do wazy zwykle jeszcze się kładzie osobno ugotowane w wodzie kluski, krajane jak do rosółu a przy wydaniu na stół podaje się miałki cukier, gdyż nie każdy lubi jeść zupę słodką”.

Niska emisja. Nasz niewidoczny zabójca

Zakończyła się realizacja zadania pn. „Czyste powietrze w Mieście i Gminie Sztum”, w ramach którego przestało dymić dziewięć pieców węglowych. To jeden ze sposobów zapobiegania tzw. niskiej emisji (do wysokości 40 m) pyłów i szkodliwych gazów, groźnej dla naszego życia.

W ramach konkursu ogłoszonego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej „Czyste powietrze Pomorza” (edycja 2017) Miasto i Gmina Sztum pozyskało dla chętnych mieszkańców dotację na likwidację kotłów opalanych węglem/koksem i zastąpienie ich bardziej ekologicznymi źródłami ciepła. Dziewięć pieców przestało dymić. Całkowity koszt wyniósł **135 927,53 zł**, z czego przyznana dotacja dla właścicieli nieruchomości ze środków Funduszu - 34 259,32 zł, dotacja Miasta i Gminy - 8760,94 zł. Udział własny uczestników wyniósł 101 668,21 zł.

Oblicza się, że **rocznie ok. 45 000 osób w Polsce umiera** przedwcześnie z powodu zanieczyszczenia powietrza. Niska emisja powoduje częstsze występowanie chorób alergicznych, zapalenia spojówek, astmy, poronień i niższej wagi urodzeniowej noworodków, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, nowotworów (w tym płuc).

Nie tylko zdrowie ludzi jest narażone. Niska emisja powoduje m.in. zmiany klimatyczne na całym świecie, kwaśne deszcze, przenikanie zanieczyszczeń do wód i gleb, niszczenie zabytków i fasad budynków (w wyniku osadzania się na nich dwutlenku siarki).

Sposoby ograniczania:

- Wymiana pieca na bardziej wydajny i przyjazny dla środowiska. O dotacjach na ten cel można dowiedzieć się w Urzędzie Miasta i Gminy lub w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska.
- Korzystanie z węgla wysokokalorycznego (o wysokiej

Zajęcia projektowe w świetlicy wiejskiej w Pietrzwaldzie.

wartości opałowej) - to nie tylko bardziej ekologiczne, ale także tańsze. Należy unikać palenia węglem najniższej jakości - miałem, mułem, flotem lub pyłem. Pamiętaj, nie spalaj śmieci, nawet starych gazet! Spalanie odpadów poza miejscami do tego wyznaczonymi podlega karze grzywny do 5 000 zł.

- Podłączenie domu lub mieszkania do sieci ciepłowniczej.
- Oszczędzanie energii i zaplanowanie termomodernizacji domu (np. wymiany grzejników, okien, docieple-

nia ścian)

- Wybranie odnawialnych źródeł energii (biomasa, energia słoneczna lub wiatrowa, geotermia).
- Jeżdżenie rowerem lub spacerowanie zawsze, gdy jest to możliwe.
- Stosowanie zasady jazdy ekologicznej, np.: hamuj silnikiem, nie przewoź zbędne obciążenia, sprawdzaj ciśnienie w oponach, unikaj podróży samochodem na trasach poniżej 7 km.
- Wyłączanie silnika w samochodzie, kiedy tylko jest to możliwe (np. czekając na przejazd pociągu).

„Dwójka” wie, co to zdrowie

Jednym z najcenniejszych darów, jaki można ofiarować swojemu dziecku, nie wymaga pieniędzy! To zdrowy sposób odżywiania się i zdrowe nawyki żywieniowe.

Sposób odżywiania wywiera wpływ na zdrowie przez całe życie człowieka, ale najbardziej istotny jest w okresie intensywnego wzrostu i rozwoju.

Propagowanie zdrowego stylu życia, aktywnego wypoczynku, zdrowych wyborów to praca nie tylko rodziców, ale i szkoły. Udział uczniów Szkoły Podstawowej nr 2 w wielu programach edukacyjnych, takich jak: **Szkoła promująca zdrowie, Mleko w szkole,**

Dobre nawyki zdrowego odżywiania trzeba kształtować od najmłodszych lat.

Warzywa i owoce w szkole, Mamy kota na punkcie mleka, Ze szkołą na widelcu, Śniadanie daje moc, Wybieram wodę, to nie tylko nauka, ale przede wszystkim zabawa ze zdrowiem w tle. Dzieci uczą się zdrowych nawyków po-

zez udział w konkursach, np. „Pyszne mleczne danie Kota Mleczysława” (konkurs ogólnopolski), „Żyj zdrowo i bezpiecznie” (konkurs gminny), a także w szkolnych na temat zdrowego odżywiania i nie tylko. Biorą udział w warsztatach

dietetycznych, podczas których dowiadują się, jakie wartości odżywcze mają warzywa i owoce, poznają piramidę zdrowia. Na zajęciach przygotowują kolorowe kanapki, zdrowe surówki i sałatki.

Co to jest „zdrowie”? To nie tylko całkowity brak choroby, czy kalectwa, ale także stan pełnego, fizycznego, umysłowego i społecznego dobrostanu - dobrego samopoczucia (wg Światowej Organizacji Zdrowia WHO). Rolą rodziców i nauczycieli jest uświadamianie tego faktu dzieciom już od najmłodszych lat oraz motywowanie ich do podejmowania właściwych dla zdrowia decyzji.

05-07.01.18
godz. 18.00 2D dubbing

12-13.01.18 godz. 16.00
14.01.18 - WOŚP
15.01.18 godz. 16.00

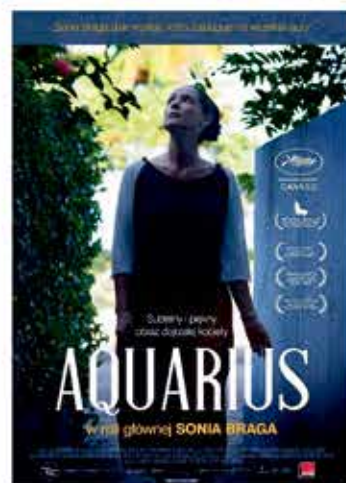
20-22.01.18
godz. 16.00

20-22.01.18
godz. 18.00

26-28.01.18

09.01.2018 DKF
godz. 18.00

23.01.2018 DKF
godz. 18.00

www.kinosztum.pl

KINO „POWIŚLE”
zaprasza

tel. 55 277 23 06
ul. Reja 13, Sztum

Pod patronatem Burmistrza. Jubileusz sztumskiego rzemiosła

Cech Rzemiosł Różnych w Sztumie obchodził uroczyste 70-lecie. W kościele św. Anny odprawiono mszę w intencji rzemieślników. Odsłonięto tablicę pamiątkową, która znajduje się w ścianie siedziby cechu przy ul. Jagiełły.

Dalsze uroczystości odbywały się w Kino-Teatrze Powiśle. Były wystąpienia licznych gości. Dla sztumskiego rzemiosła popłynęły życzenia, m.in. od władz samorządowych i przedstawicieli cechów z całego województwa. Ukonorowano odznaczeniami rzemieślników i osoby zasłużone dla rozwoju rzemiosła. Starszy cechu Waldemar Wiśniewski został udekorowany Szablą Kilińskiego, najwyższym honorowym odznaczeniem nadawanym przez kapitułę Związek Rzemiosła Polskiego.

Piwnie początki

Historia sztumskiego cechu i rzemiosła została przedstawiona w specjalnie wydanej z tej okazji publikacji pióra Andrzeja Lubińskiego. Jak pisze autor, pierwsze wzmianki o rzemiośle pochodzą z późnego średniowiecza. Od połowy XV wieku mieszczanie sztumscy trudnili się warzeniem piwa. Istniały w mieście dwa browary, nie licząc prywatnych, pracujących na tylko własne potrzeby. Obok browarników spotykamy w mieście gorzelników, piekarzy, krawców, szewców, rymarzy, kuśnierzy, bednarzy, kołodziejów, zdunów, garncarzy, murarzy.

Na początku XIX wieku rzemiosło sztumskie było w stanie zastoju. W roku 1810 działały jedynie dwa cechy - szewców i krawców. Gdy miasto stało się siedzibą władz powiatowych, było już 55 zakładów rzemieślniczych: szewców - 19, krawców - 10, stolarzy - 8, piekarzy i cukierników - 5. Rozwój przynosi nadanie Sztumowi rangi siedziby powiatu.

Po wojnie

Ważne wydarzenie w dziejach powojennego rzemiosła opatrzone jest datą 23 września 1945 roku. Wtedy to z inicjatywy Teodora Górskiego i Edmund Kreńskiego w domu przy ul. Jagiełły 22 odbyło się zebranie założycielskie cechu. Na zebranie przybyło 34 samodzielnych rzemieślników z terenu Sztumu i okolic. Powołano wówczas organizację zrzeszającą rzemieślników z całego powiatu pod nazwą: Powiatowy Cech Rzemiosł Różnych w Sztumie. Powstałą organizację zatwierdziła Izba Rzemieślnicza w Gdań-

sku 12 października 1945 roku.

Pierwsze powojenne miesiące były bardzo trudne we wszystkich dziedzinach życia społeczno-gospodarczego. Jako przykład można podać, że w październiku 1945 roku nie na terenie powiatu nie miało obsady 30 sklepów spożywczych, 31 warsztatów kowalskich, 20 stolarskich, 10 szewskich, 12 restauracji i 10 piekarni.

23 listopada 1947 roku Cech Rzemiosł Różnych świętował nadanie mu sztandaru. W tym czasie cechem kierowali: Józef Kitowski jako starszy cechu, podstarszy Jan Dolny, sekretarz Tadeusz Ziółkowski, skarbnik Józef Peak, ławnikami byli: August Sikorski, Leon Glaza, Józef Wardel, Janina Kozłowska, a kierownikiem biura Edmund Kreński.

Pokusa centralizacji

Od początku roku 1948 organizacje rzemieślnicze ze Sztumu, Malborka, Kwidzyna zaczęto odgórnie centralizować. W Malborku utworzono Cech Piekarzy i Kowali, w Sztumie Cech Rzeźniczo-Wędliniarski. grupujący 39 rzemieślników ze Sztumu, Malborka i Kwidzyna. W Kwidzynie działał Cech Krawców i Szewców, zrzeszający rzemieślników ze Sztumu i Malborka.

Odbudowa rzemiosła i jego samorządu rozpoczęła się po politycznym przełomie październikowym 1956 roku. Ponownie powołano oddzielne cechy w Sztumie, Malborku i Kwidzynie. Sztumskim cechem kierowali w kolejnych latach Aleksy Burzacki, Alojzy Patocki, Florian Domański i Jan Pawlak.

26 czerwca 1966 roku, gdy w kraju

obchodzono uroczyste 1000-lecie istnienia Państwa Polskiego, nastąpiło uroczyste otwarcie „Domu Rzemiosła 1000-lecia”. Był to przebudowany budynek przy Jagiełły 22, gdzie zaczęła się jego powojenna historia.

Gdy w roku 1975 utworzono 49 województw, w tym nowe województwo elbląskie, cech sztumski został przejęty z całym majątkiem ruchomym i nieruchomym przez Cech Rzemiosł Różnych w Malborku.

Sztumska reaktywacja

W 1984 roku podjęto udaną próbę reaktywowania sztumskiego cechu. 30 marca 1985 roku w sali dzisiejszego starostwa powiatowego wybrany został nowy zarząd w składzie: Edmund Hoppe - starszy cechu, Stanisław Czarnik - podstarszy, Gerhard Radtke - podstarszy, Stanisław Wudarczyk - sekretarz, Maciej Ratusznik - skarbnik, Brunon Gussmann, Józef Nadolski - członkowie. Administracją kierował Józef Sejka. Inspektorem do spraw ekonomicznych była Teodozja Chmielewska, inspektorem do spraw oświaty i księgową była Grażyna Balbuza.

Reaktywowany cech funkcjonuje do dziś. Na koniec 2016 roku zrzeszał 30 zakładów rzemieślniczych z terenu powiatu. Nie odzwierciedla to stanu rzemiosła, bo przynależność do cechu jest dobrowolna. W każdym razie dziś sztumski organizacja rzemieślnicza może szczycić się 70-letnią tradycją. W ścisłej - nawet o dwa lata dłuższą, co jasno wynika z publikacji autorstwa cytowanego historyka.

Odsłonięcie tablicy pamiątkowej z okazji 70-lecia cechu. Od lewej: Waldemar Wiśniewski, starszy cechu, burmistrz Leszek Tabor, senator Jerzy Czarnobaj, ks. proboszcz Andrzej Starczewski.

Złote gody w Urzędzie Stanu Cywilnego

Józefa i Ryszard Sielezin

W związku z pytaniami, jak organizuje się jubileusze złotych godów, informujemy, że na początku każdego roku Urząd Stanu Cywilnego w Sztumie wysyła do par małżeńskich, które zawierały związek małżeński w tutejszym USC i w danym roku będą obchodziły 50. rocznicę ślubu, pismo powiadamiające o możliwości otrzymania Medalu za Długoletnie Pożycie Małżeńskie. Po złożeniu oświadczenia przez zainteresowanych małżonków, USC przesyła wniosek do Wojewody, który potem trafia do Kancelarii Prezydenta. Procedura taka trwa kilka miesięcy.

W tym roku na obchody złotych godów w USC zdecydowało się 16 par, większość do których wysłano informację.

Urszula i Tadeusz Meryk

Krystyna i Zygfryd Legall

Danuta i Ryszard Kobus

II Sztumski Sylwestrowy Bieg Wieczorny
pod patronatem
Burmistrza Miasta i Gminy Sztum Leszka Tabora

30 grudnia 2017 bieg godz. 18:00
Marsz Nordic Walking o godz. 17:30

Start i meta na plaży
bieg ścieżką wokół jeziora 4,6 km

Regulamin na www.zantyr.pl Zapisy na www.elektronicznezapisy.pl
Biuro zawodów na plaży młejkiej czynne od godz. 16:00

XIX zimowe Grand Prix Sztumu w Biegach Przełajowych
pod patronatem
Burmistrza Miasta i Gminy Sztum Leszka Tabora

Plaża Miejska Sztum
16 grudnia 2017, 20 stycznia 2018, 17 lutego 2018
godzina 11:00

Zapisy na www.elektronicznezapisy.pl
Więcej -> www.zantyr.pl

Bieg główny kobiet i mężczyzn -
9,2 km (2 okrążenia wokół jeziora) 1998 i starsi
Bieg Juniorów 4,6 km 1999-2002

Nowość! Trzy częściowy medal
-część medalu po każdym biegu i marszu Nordic Walking!!!

Kontakt tel. 608 038 472 lub 607 130 044

2018

BURMISTRZ MIASTA I GMINY SZTUM
zaprasza na

Powitanie Nowego Roku

w programie: godz:23.00 - Powitanie uczestników, koncert zespołu muzycznego
EGO

godz:24.00 - Burmistrz Miasta i Gminy Sztum Leszek Tabor
oraz Przewodniczący Rady Miejskiej Czesław Oleksiak
składają życzenia noworoczne

Pokaz Sztucznych Ogní

godz:1.00 - Pożegnanie uczestników i zakończenie imprezy
miejsce imprezy: plac przed Urzędem Miasta i Gminy Sztum

ORGANIZATOR - SZTUMSKIE CENTRUM KULTURY